

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

81ste jaargang
juni 2024

Mannenbond
CGK

2

PAGINA IN DIT NUMMER:

- 2 Van de voorzitter
- 3 Meditatie Een volkomen verzoening
- 5 Schets ds. D. van der Wal Hosea 13 en 14
- 9 Schets ds. C. P den Boer over Gelijkenissen
- 12 Nieuws uit Veenendaal
- 13 Verslag Districtsavond
- 19 De waarde van de rustdag
- 21 Boekbespreking
- 22 Op bezoek bij de mannenvereniging
- 23 Themadagen

Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland**

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Verschijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. september

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal
ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon: 0318-529646
akok@kliksafe.nl

Secretariaat

A. Kok
Regentesselaan 66
3905 GX Veenendaal
telefoon 0318-529646
e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl
(voor boekrecensies, ledenadministratie e.d.)

Abonnement

Leden € 20,- per jaar
Niet-leden € 25,- per jaar
Losse nummers € 7,50 per exemplaar
Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.
Bond van Chr. Geref. M.V. te Veenendaal

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden,
hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie,
microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op
het auteursrecht.

Van de voorzitter

Het is treffend wat we in Psalm 90 lezen: 'Wij vliegen heen'. Ik denk dat Mozes bedoelt dat we, voordat we het weten, aan het einde van onze leven staan. Ik vermoed dat hier ons gezegde vandaan komt dat de tijd vliegt. Mozes zegt dat wij vliegen. Is dat niet de ervaring van ons allen? Wat is een week, een maand, een jaar? Zo sta je ervoor en zo is het voorbij. Het is de ervaring van jongeren én ouderen. Dat de tijd snelt gaat, blijkt ook uit het feit dat u de laatste Saamwerker van dit verenigingsseizoen ontvangt. In de achterliggende tijd hebben we weer vier nummers mogen uitgeven en we weten als bondsbestuur dat ze in een behoefte voorzien. Veel verenigingen gebruiken de Bijbelstudies om tijdens de verenigingsavonden te bespreken. De rest van de inhoud van het blad zal ook de aandacht van onze leden hebben. We vonden het fijn om deze nummers u aan te reiken. We hopen dat u er zegen door ontvangen hebt. Een woord van hartelijke dank richting onze secretaris br. Aart Kok is hier zeker op zijn plaats. Als u een nummer van De Saamwerker in handen krijgt, heeft hij daar vóór heel wat werk verzet. We zijn hem zeer erkentelijk voor zijn inzet voor de mannenbond. Ook de drukker draagt elke keer een waardevol steentje bij aan de uitgave van ons blad. Ook hem een woord van hartelijke dank. Ik wens u allen een goede en gezegende vakantieperiode toe. Na de zomervakantie hopen wij ons weer bij u te melden met een nieuw nummer van *De Saamwerker*.

Een liefdevolle groet, broeders!
Ds. C.J. Droger

Een volkomen verzoening

En als iemand van u in wijsheid tekortschiet, laat hij die dan vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt, en ze zal hem gegeven worden (Jak. 1:5)

Een bijzondere brief

Wat is het eigenlijk toch heel bijzonder dat er een brief van de apostel Jakobus in de Bijbel staat! Wie was deze Jakobus eigenlijk? Jakobus was een jongere broer van Jezus. Jezus was de eerstgeboren zoon van Jozef en Maria (Luk. 2:7). Het is bij dit bijzondere echter kind niet gebleven. De ouders van Jezus kregen nog vier zoons en tenminste twee dochters (Mat. 13:55,56). Jezus is dus opgegroeid in een groot gezin. In een gezin waarin Zijn vader en moeder geloofden in Zijn goddelijke zending en in de opdracht die Hij in deze wereld kwam volbrengen. Ze wisten dat Hij dat ook voor hun behoud kwam doen. Jezus' broers stonden er helaas anders in. Zij geloofden niet in het geheim van het leven van hun oudste broer (Joh. 7:5). Ze zeiden Hem als de Messias van Israël, als de Redder van hun leven af. Jezus heeft ongetwijfeld veel verdriet gehad van het ongeloof van Zijn broers.

Maar door Gods genade is het allemaal anders geworden. Jezus heeft na Zijn opstanding Jakobus opgezocht door aan Hem te verschijnen (1 Kor. 15:7). Toen is Jakobus door Gods genade een volgeling van Jezus geworden. Ze kregen een dubbele bloedband als u begrijpt wat ik bedoel. Jakobus was erbij toen in de bovenzaal in Jeruzalem gebeden werd om de komst van de Heilige Geest (Hand. 1:14) en ontving de doop met de Heilige Geest een paar

Ds. C.J. Droger

dagen later. Daarna kreeg hij een belangrijke plaats in de nieuwtestamentische gemeente (Hand. 15:13; Gal. 1:19; 2:9) en tenslotte leidde de Heilige Geest het ook nog zo dat er een prachtige brief uit zijn pen rolde. Het is de brief waaruit de tekst voor de mediatie genomen is.

Een bijzonder tekort

Aan het begin van deze tekst beschrijft Jakobus een ervaring die we gaandeweg ons leven allemaal opdoen. Als je jong bent, denk je vaak heel wat te weten en te kunnen, maar naarmate je leven vordert en verstrijkt, loop je geregeld tegen dingen aan waarbij je denkt: hoe moet ik hier nu mee omgaan? Wat moet ik hier nu van vinden? Hoe moet ik hier nu op reageren? We herkennen allemaal deze levensvragen. Het leven is vaak ingewikkeld, complex, ondoorzichtig. Als je predikant bent, komt je met veel mensen en situaties in aanraking en weet je als geen ander wat er zich allemaal in mensenlevens kan afspelen. Zorgen en problemen gaan trouwens ook niet aan pastorieën voorbij. Geregeld denk je: ik schiet in wijsheid tekort. Wat moet ik nu doen?

We kunnen het ook nog wat verbreden. We leven op dit moment kerkelijk gezien in zeer zwaar weer. Hoe gaat het verder met ons kerkelijke leven? Zullen we elkaar binnen onze kerken in de komende jaren kunnen blijven vasthouden? Zal die won-

derlijke band die er vele jaren geweest is in stand blijven of doorknappen? Zullen ook onze kerken te maken gaan krijgen met een pijnlijke en verdrietige scheuring? Hoe moet de komende synode handelen? Welke besluiten moeten er genomen worden inzake vrouw en ambt en andere onderwerpen? Ik kan me goed voorstellen dat alle 52 afgevaardigden naar de synode iets hebben van: ik schiet in wijsheid tekort.

Een bijzondere bron

Laten we onze oren te luisteren leggen bij het Woord van God. Dat is onze krachtbron, levensbron en wijsheidsbron. Wat moeten we doen als we in wijsheid tekortschieten? Jakobus is er glashelder in. Laten we die aan God vragen, is zijn indringende advies. Hij zal in zijn eigen leven hebben ondervonden dat dit de beste weg is. Hij zal ook dit hebben ondervonden: dat wij zo'n goede God hebben. Kijk eens wat hij over Hem zegt. Volgens Jakobus hebben we een God die aan ieder overvloedig geeft. Hoe weet hij dat? Dat weet hij uit het Woord van God. Dat heeft hij in de woorden van de profeten en de psalmisten gehoord. En dat heeft in zijn eigen leven ervaren. Hij heeft nóg iets ervaren. Dat als we God om wijsheid komen vragen, we het niet bij één keer hoeven te laten.

We mogen Hem telkens weer om wijsheid komen vragen. En dan maakt Hij ons nooit verwijten. We krijgen niet het verwijt dat we weer om wijsheid komen vragen. We krijgen ook niet het verwijt dat we om wijsheid vroegen om vervolgens met onze dwaasheid weer aan de slag te gaan. We krijgen ook niet het verwijt dat we Gods wijsheid hebben vermengd met onze dwaasheid. Nee, we mogen telkens weer komen vragen om wijsheid. En God wil er handen vol van geven. Dat staat vast volgens Jakobus. Het is echt waar wat een

bekende Psalmregel zegt. Bij God zijn milde handen en vriendelijke ogen (Ps. 25:3). Als wij onze mond wijd opendoen, wil Hij hem vervullen (Ps. 81:11). Omdat alle schatten van wijsheid en kennis bij Hem te vinden zijn. Hij weet met en voor alles raad. Hij is een onuitputtelijke bron van wijsheid.

Een bijzondere uitdeling

Hier moeten we dus zijn als we in wijsheid tekortschieten. In wijsheid om de man voor onze vrouw te zijn zoals God dat in Zijn Woord van ons vraagt. In wijsheid om vader in ons gezin te zijn zoals God dat aan ons opdraagt. In wijsheid om er voor onze kleinkinderen te zijn zoals God het bedoelt. In wijsheid om lid van de mannenvereniging te zijn zodat ik tot zegen ben van anderen. In wijsheid om kerkenraadslid te zijn in een gemeente waar van alles speelt. In wijsheid om synodelid te zijn en te moeten beslissen over onderwerpen die eigenlijk te groot zijn om te overzien. We gaan het niet redden met onze eigen wijsheid. We kunnen maar één ding doen.

We zullen elke dag naar de Heere Jezus toe moeten. In Hem zijn al de schatten van de wijsheid en van de kennis verborgen (Kol. 2:3). En weet u wat zo mooi is? Hij wil ze uitdelen. Met een milde hand en met een mededeelzaam hart. Alles heeft Hij gekocht en betaald aan het kruis. Hij heeft voor alles een oplossing, voor alle situaties een advies, voor alle omstandigheden in het leven een belofte. Ach, wat zijn wij toch een stompers om het zelf te willen weten en doen! Daarom elke dag op de Heere Jezus af en aan. We zullen het ervaren: Hij geeft aan een ieder overvloedig en Hij maakt nooit een verwijt. Een betere Heiland is er niet!

Hosea 13 & 14

Ds. D. van der Wal

Hosea 13

Control, alt, delete. Als u ooit wel eens met computers gewerkt hebt dan herkent u dat vast wel. Ze zeggen dat een computer precies doet wat jij wilt, maar dat is niet altijd het geval. Soms loopt een computer vast en reageert hij nergens meer op. Als je dan tegelijkertijd drukt op de knopjes Control, alt en delete dan heb je de kans dat je toch nog verder kunt. Het is een soort van laatste redmiddel. Je zou kunnen zeggen dat de Heere hier in Hosea 13 op ctrl+alt+del drukt. Het laatste redmiddel want als Israël een computer zou zijn dan was het helemaal vastgelopen. Ze reageren nergens meer op. En de Heere laat ons niet in het duister als het gaat om de oorzaak van hun einde. In vers 1 wordt gesproken over de macht van de stam Efraïm. God had ze rijk gezegend en ze stonden in aanzien bij iedereen om hen heen. Maar ze dreven af. Ze maakten zich schuldig aan afgoderij want ze gingen de afgod van de buurlanden, de Baäl vereren. En daardoor sterven ze. Niet lichamenlijk, want in vers 2 staat ook dat ze zijn doorgegaan met zondigen. Maar geestelijk sterven. Als je God loslaat en dan laat je het eeuwig leven los en blijft de dood over. Ze doen het zichzelf aan! En daarom zullen ze ook de gevolgen moeten dragen. In vers 3 worden ze vergeleken met dauw. S'morgens hangt het over de velden, maar als de zon opkomt verdwijnt het voor je ogen. Of neem dat rook uit een venster, dat wil zeggen: Een schoorsteen. Je ziet het naar boven kringelen totdat het oplost en je er niets meer van terugziet. Dat is de weg die Israël gekozen heeft. Dat is de weg zonder God. Een weg zonder toekomst.

Rupsje nooit genoeg

De Heere laat er geen misverstand over verstaan: Als je Mij verlaat zal ik jou verlaten. Dan zal er niets meer van je overblijven. Zo verwijst God in vers 5 naar Zijn zorg voor dat kleine volkje, toen ze moesten vluchten uit Egypte. Toen ze door de woestijn moesten gaan: De Heere was daarbij. De Heere zegende hen, en wat gebeurt er dan? Kijk maar naar vers 6: ze hebben God vergeten! Maar hoe kan dat? Het was niet genoeg. Rupsje nooit genoeg stak de kop op. Israël was wel verzadigd, maar niet tevreden. Ze zaten wel vol, maar dachten dat er nog wel plek voor meer was. Ze hadden niet genoeg aan dat wat God hen gaf. En God laat niet dat niet zomaar voorbijgaan. Dat zien we in vers 7. God vergelijkt zichzelf met drie wilde, brute dieren. De mensen vergeten God, maar God vergeet de mensen en hun keuzes niet. De Heere waarschuwt hier het volk! Het is nog niet zover. Maar als ze zo doorgaan dan weten ze wat er komen gaat en dat hebben ze aan zichzelf te danken.

Wie helpt?

In vers 10 houdt de Heere Zijn volk een spiegel voor. Want het volk Israël wilde vroeger zo graag een koning hebben. Ze wilden net zoals andere volken om hen heen zijn. En de Heere had al gewaarschuwd, dat kun je lezen in 1 Samuël 8. Maar ze bleven maar aandringen en God gaf ze waar ze om vroegen. God houdt het ze nu in vers 10 voor ogen: Jullie wilden toch een leider, een koning. Waar is die nu? We hebben het al eerder gezien, maar in de tijd dat Hosea werkte als profeet zijn er

vier koningen achtereenvolgend vermoord door hun opvolger! Je hoop vestigen op sterke leiders die je de crisis uit moeten helpen. Komt je dat bekend voor? We zien het bij elke crisissituatie? De ene na de andere sterke leider verschijnt voor de camera's met dé oplossing om uit deze crisis te worden. En hele groepen mensen klampen zich eraan vast. Maar wat komt daar nou van terecht? Keer op keer houden we onszelf voor de gek met dat soort gedachtes. We hebben iemand anders nodig die ons kan redden! In de verzen 12-14 gebruikt Hosea verschillende beelden door elkaar heen om één punt duidelijk te maken. De zonden van het volk Israël stapelen zich op en het zal op een moment naar buiten moeten komen. Net zoals je een geboorte ook niet kunt tegenhouden. Maar dit wordt een drama, want het kind ligt in een stuit. Als het tijd is voor de geboorte loopt het vast en sterven moeder en kind. Verschrikkelijk beeld dat Hosea gebruikt om te laten zien wat er met Israël zal gebeuren. Die lijn loopt door de Bijbel heen. Kijk maar naar Romeinen 6: 23. Het gevolg van onze zonden is de dood.

Ctrl+Alt+Del

Maar Israël komt in beweging. Het is tijd voor controle+alt+delete. Zie vers 4: Buiten Mij is er geen Heiland! Israël kan zichzelf niet redden. En u en ik ook niet. Duidelijk moet worden hoe ernstig de situatie is en hoe afhankelijk we zijn. Niet van koningen of sterke leiders. Niet dat wij het morgen beter gaan doen. Maar dat het volkomen helder is: Het gevolg van de zonden in mijn leven is mijn dood. Geestelijk en lichamelijk. Dat is voor ieder mens hetzelfde. Het enige verschil is of je vers 4 ook kent: Buiten de Heere Jezus Christus is er geen hulp, geen Heiland, geen Heel-maker. Zonder de Heere Jezus in je leven moet je zelf die zonden en

de gevolgen ervan dragen. Maar met de Heere Jezus Christus in je leven wordt alles anders. Dan verandert ook Hosea 13. Dan zie je het probleem, maar ook de oplossing. En in Christus komt dit hoofdstuk 13 tot leven. Kijk maar naar vers 14. Door het geloof in Christus worden die woorden een machtig wapen. Dan kunnen we rechtop gaan staan, in Christus, en met Paulus zeggen: Dood, waar is uw prikkel? Graf waar is uw overwinning? God zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus.

Hosea 14

We zijn aan het einde gekomen van onze serie over het Bijbelboek Hosea. Het ging vaak over oordeel en straf. Het ging over afgoderij en hoererij. We zagen hoe Israël fout op fout stapelde. Met niet mis te verstane woorden liet de Heere door Hosea heen zien wat dit allemaal met Hem deed. En dan zijn we nu bij het einde. Na al die ellende en donkerheid zet Hij hier in Hosea 14 de deur wagenwijd open. Het begint al in vers 2. Het begint al met de naam HEERE in hoofdletters. Dat is Zijn verbondsnaam. Met die Naam maakte Hij Zich bekend aan Mozes bij die brandende braamstruik. Hij wijst ons op Zijn verbond met Zijn volk. Die onuitwisbare band van Zijn kant gezien. Dát is de insteek die de Heere kiest bij mensen die zich zo tegen Hem hebben afgezet.

Doel van bekering

En het gaat nog verder. Kijk maar: De Heere, welke God? Uw God. Hij wil Zich nog steeds vrijwillig verbinden aan dat volkje. Onvoorstelbaar. Na al die inktzwarte hoofdstukken? Maar dat betekent niet dat alles met de mantel der liefde bedekt gaat worden. De Heere roept Zijn volk op om

terug te keren tot Hem. En het doel van die bekering wordt ook meteen duidelijk. Bekering is niet alleen de zonde loslaten maar vooral ook de Heere vastgrijpen. Maar hoe doe je dat dan? Het is schitterend hoe dat beschreven wordt in de verzen 3 en 4. Weet u, daar zit een beeld in. Het beeld van een kleine jongen die zijn voetbal door de ruit van de burens heeft getrapt. En zijn ouders eisen dat hij naar de burens gaat om erover te praten. De jongen staat er een beetje angstig en schoorvoetend bij. Want wat moet ik dan zeggen als ze opendoen? Dat zit ook in de verzen 3-4. Israël is een kleine onzekere jongen en de Heere legt ze de woorden in de mond. Woorden die ze nodig hebben als ze bij Hem terugkeren. Het is goed om op te letten welke “ingrediënten” we hier zien.

Ingrediënten van bekering

Als eerste zien we een duidelijk adres. Het is aan God gericht, kijk maar naar vers 2. Bekeer u tot de HEERE uw God. Oprechte, echte bekering heeft altijd God als doel en eindbestemming. Je keert niet alleen af van de verkeerde dingen waar je mee bezig was, maar je gaat je bovenal op God richten.

Als tweede ingrediënt proeven we hier een diepe ootmoed. Dat betekent dat klein worden voor God. Bekeren is het diepe besef dat ik zonder de Heere nergens ben en niets kan.

Als derde ingrediënt zien we dat ze concreet gemaakt worden. Kijk maar naar vers 3b en 4. Ze moeten goed doorhebben waar zij zich van bekeren. Bekeren is nooit iets algemeen, geen losse flodders. Maak het maar concreet.

Als vierde en laatste ingrediënt van bekering zie je een hartelijk verlangen om te leven zoals God dat vraagt. Bekering is je afkeren

van het kwade. Maar je ook richten naar het goede. Niet alleen dingen niet meer doen, maar ook andere dingen die God wil juist wel gaan doen. En de bekering waarover hier gesproken wordt is niet een eenmalig iets, als je tot geloof komt. Maar dat blijft je leven lang met je mee-gaan. Tot inkeer komen, afkeren van het kwade en keren tot het goede.

Maar het grootste geheim zie je in vers 5. Ik zal hun afkerigheid vergeven, zegt God. Ik zal hen vrijwillig liefhebben. Als wij God gaan geloven, dan komt dat omdat Hij in ons begonnen is. Wat een heerlijk geluid in plaats van al die zelfhulp programma's en goeroe's. Wat een geweldige boodschap heeft de kerk in deze crisis. In een tijd waarin het allemaal zo om jou draait. Jij moet het doen.

Pinksteren bij Hosea

In de verzen 6-8 verschuift het beeld. We komen vanuit het Oude Testament met één stap bij Pinksteren. Het werk van de Heilige Geest wordt hier in alle schoonheid bezongen, ook al wordt Zijn Naam hier nog niet genoemd. Maar hier zien we wat er gebeurt als Hij met Zijn Geest gaat werken. Hij is voor Israël als de dauw. Zeker daar en toen was de dauw van levensbelang. Je kon je akker nog niet beregenen. De dauw zorgde voor de nodige vochtigheid op het land waardoor er toch nog wat graan kon gaan groeien. Zo werkt de Heilige Geest in de harten van mensen. Hij zorgt voor dauw. In tijden van droogte geeft Hij groei en leven. God geeft nieuwe vrucht.

En het beeld van de dauw laat ons ook iets anders zien. Het gaat vaak geruisloos. Je hoort de dauw ook niet vallen op het land. Als het regent hoor je het, als het hard waait hoor je het, maar de dauw hoor je niet. Zo is het vaak ook met het werk van

de Heilige Geest. Je hoort het niet meteen. Het gebeurt vaak achter de schermen. Laat het een zaak van gebed zijn: Heere, kom met Uw Geest in mijn leven. Als de dauw op de velden, wilt U zo in mijn hart komen. Dat ik vrucht mag dragen tot Uw eer! Hosea mag namens God rijke beloften geven aan Zijn volk. Ze zullen dankzij Hem vrucht dragen. Ze zullen in bloei staan als een lelie. Wortel schieten als de Libanon. Ze zullen in bloei staan als de wijnstok. Het zijn geen opdrachten. Geen kille eisen. Nee, ondanks alle ellende en afdwalingen komt God opnieuw met Zijn rijke beloften.

Libanon

Het bijzondere is dat de Heere hier heel subtiel en indirect Israël herinnert aan de manier waarop het allemaal fout was gegaan. Dat zie je ook in vers 6,7 en 8. Maar opeens valt hier de naam Libanon. Voor de eerste keer in het hele Bijbelboek. En meteen ook drie keer achter elkaar. Waarom? Naast dat Libanon bekend stond vanwege zijn sterke en grote bomen was het nog ergens anders om bekend. Het was de prinses Izebel, afkomstig uit Tyrus dat lag in Zuid Libanon, die trouwde met koning Achab van het noordelijke tienstammenrijk Israël. Ze was een vurig vereerder van de afgod Baäl. Achab, onder invloed van zijn vrouw, liet een Asjerapaal oprichten in de hoofdstad Samaria. Dus de naam Libanon hier, in combinatie met die verwijzing naar een vruchtbare natuur, is een verwijzing naar de afgodendienst aan Baäl. En die afgod zou zorgen voor vruchtbaarheid, voor een goede oogst. Die afgod Baäl zou zorgen voor regen en zonneschijn. Maar, zegt de Heere, IK en Ik alleen zorg voor de schepping. Daarom zegt de Heere ook in vers 8b: Door Mij is bij u vrucht te vinden.

Tot slot kijken we nog naar vers 10. Een bijzonder vers. Het zit erop voor Hosea.

Hij is klaar, hij heeft namens de Heere mogen spreken. Hij heeft het opgeschreven en in vers 10 richt hij zich voor de laatste keer tot de lezer, dat zijn jij en ik. En het staat er een beetje raadselachtig. Wat bedoelt Hosea? Hij vraagt ons: Hoe leest u de woorden van dit boek? De raadsels van Hosea zijn een beetje zoals de raadsels en gelijkenissen van de Heere Jezus. Voor mensen die zonder de Heere Jezus leven zijn Zijn woorden een soort van struikelblokken. Ze roepen irritatie en onbegrip op. Maar een ieder die zijn vertrouwen buiten zichzelf in Jezus zoekt die vinden in Gods Woord woorden van eeuwig leven.

Gespreksvragen

1. In Psalm 32 wordt gezegd: “wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen.” Is dat herkenbaar? Waarom wel/niet?
2. In Hosea 13 komt in verschrikkelijke beelden naar voren dat het de Heere Zelf is die komt om te oordelen. Op welke manier speelt dit in een rol in uw leven?
3. Door het geloof in Christus verandert de kleur en klank van Hosea 13, is dat herkenbaar voor u? Waarom wel/niet?
4. Welke vorm en plaats heeft de dagelijkse bekering in uw leven?
5. Op welke manier is het in Hosea 14 advent en Pinksteren?
6. De serie over Hosea is afgelopen. Wat heeft dit u geleerd over Wie de Heere is?

Gelijkenissen in Lukas (3)

Lukas 6:46-49

Een van Jezus' eerste gelijkenissen in het Lukasevangelie, is de gelijkenis van de wijze en dwaze bouwer. Deze gelijkenis staat ook in het Evangelie van Mattheüs. Zowel in Lukas alsook in Mattheüs staat deze gelijkenis aan het slot van de zogenaamde Bergrede. Door middel van deze gelijkenis past Jezus Zijn leer op de hoorders toe.

Van de verschillende preken die van Jezus zijn overgeleverd is in de loop van de tijd de zogenaamde Bergrede de meeste bekende preek geworden. Deze rede heeft de eeuwen door tal van mensen binnen en buiten het Christendom geïnspireerd. De Bergrede loopt uit in een gelijkenis over een wijze en dwaze bouwer. Doorgaans hebben we de neiging om de verschillen tussen deze twee bouwers op te zoeken, uit te vergroten en beiden zo tegenover elkaar te plaatsen. Om de betekenis van deze gelijkenis te begrijpen is het belangrijk om eerst te letten op de talrijke overeenkomsten en dan pas te letten op het ene verschil.

Beiden mannen bouwen. Met dit beeld vergelijkt Jezus horen naar Zijn leer. Horen is bouwen. In dit geval betekent horen niet aanhoren, dat wil zeggen: Jezus' woorden gaan het ene oor in en het andere oor uit. Niets daarvan. Horen betekent hier dat beiden hoorders in beweging kómen. Met het gehoorde woord gaan ze aan de slag.

Dit betekent dat Jezus in deze gelijkenis twee groepen mensen passeert. De eerste groep mensen hebben Gods Woord nooit of nog niet gehoord. Het Evangelie heeft hen niet bereikt. Dit geldt niet alleen voor mensen ver weg, maar ook dichtbij huis.

Ds. C.P. de Boer

Denk bijvoorbeeld aan uw burens, collega's, medestudenten, mensen in uw dorp of stad. Zij horen het Evangelie niet. Weten niet van de ene Naam die onder de hemel gegeven is door Welken wij moeten zalig worden. Als zij sterven zonder het Evangelie van de gekruisigde Christus gehoord te hebben, gaan ze verloren. Toch gaat Jezus hen in deze gelijkenis stilzwijgend voorbij. Deze gelijkenis is niet naar buiten, maar naar binnen gericht.

Jezus passeert ook een tweede groep luisteraars, namelijk die mensen die Zijn boodschap slechts aanhoren. Punt. Die zijn er van alle tijden geweest, ook nu. Zij zitten onder het Evangelie, horen de prediking aan, staan op en gaan weer weg. Ze laten de schatten van Gods Koninkrijk liggen. Het Woord beweegt hen niet tot God. Deze groep bevindt zich in de kerk. Maar ook hen spreekt Jezus in deze gelijkenis niet aan. Meer dan eens klinkt tot hen de oproep tot bekering en geloof in de Heere Jezus Christus. Maar nu, aan het slot van deze gelijkenis spreekt Jezus hen niet aan. Ook dat is een aangrijpende werkelijkheid!

Dit betekent dat deze gelijkenis gericht is op serieuze hoorders. Luisteraars van Gods Woord die door het horen van het Evangelie aangezet worden om daarmee wat te gaan doen. Nu, doen vergelijkt Jezus met bouwen. Twee hoorders gaan bouwen. Ondertussen hebben we al een paar overeenkomsten te pakken: beiden horen hetzelfde Woord (1), uit de mond van dezelfde Prediker (2) en gaan daarmee aan de slag (3). Maar het blijft niet bij deze overeenstemmingen. Beiden bouwen een huis.

Nu is het bouwen van een huis in het ene land of streek anders dan in een ander gebied. Veel hangt af van de bodemgesteldheid. We herkennen dit vanuit onze eigen situatie. Sommige plaatsen in ons land kampen met bodemverzakking, denk aan Gouda of met een hoog grondwaterpeil, bijvoorbeeld Amsterdam. Dit betekent dat het bouwen van een huis afhankelijk is van de bodem. Moet er wel of niet geheid worden? En als er geheid moet worden, hoe diep moeten de heipalen de grond worden ingeslagen?

In Bijbelse tijden stond men in Israël voor soortgelijke vragen. In elk geval hield men rekening met de bodem, het klimaat, de hoogteverschillen, enz. Graven om een fundament te leggen was eigenlijk ongebruikelijk. De bodem in Israël is rotsachtig en de grond is bezaaid met stenen. Wanneer Jezus van de ene bouwer vertelt dat hij eerst gaat graven, het gat verdiept en een fundament op de steenrots legt, roept hij direct bij zijn hoorders de vraag op waarom deze bouwer zich zoveel moeite getroost. Waar is dit nodig voor?

Zonder inleiding beantwoordt Jezus direct deze door Hem opgeworpen vraag. Er komt een hoge vloed en een waterstroom slaat tegen het huis aan (vers 48). Een hoge vloed en een waterstroom. Dat komt niet vaak voor. Met het oog op zulke uitzonderlijke situaties kan je eigenlijk niet bouwen. Of je moet je huis op een hoge berg bouwen, maar ook kan een modderstroom alles meesleuren. Waarom neemt Jezus in deze gelijkenis een uitzonderlijke situatie tot een algemeen voorbeeld? Wat dat is wel duidelijk. Deze wijze bouwer is een voorbeeld voor iedereen. Wie niet bouwt zoals hij, komt vroeg of laat om.

Er rijst nog een vraag op: wat is de betekenis van 'de steenrots' in deze gelijkenis? Veel uitleggers passen de steenrots direct toe op

Christus Zelf. Jezus Christus is de Steenrots. Die uitleg is begrijpelijk, maar gaat hier iets te snel. Jezus vertelt deze gelijkenis om uit te leggen hoe je verkeerd kan omgaan met Zijn Woord. En de Bergrede bevat meer dan alleen de Jezus Christus, en Die gekruisigd. De Bergrede is een uiteenzetting van het Koninkrijk der hemelen. Het middelpunt van Gods Koninkrijk is Jezus Christus. Maar Gods Koninkrijk begint en eindigt in de drie-enige God.

In het Oude Testament wordt Gods Woord vaker vergeleken met een steenrots. Deze vergelijking ontspringt aan een van de namen die de HEERE Zichzelf gegeven heeft. Hij is de Steenrots. Onwankelbaar, onwrikbaar is Hij het vaste Rustpunt voor Israël, en in Israël voor alle heidenen die door een waar geloof in Zijn Woord op Hem leren steunen. Alleen Zijn Woord biedt houvast in een chaotische wereld, in onzekere tijden, in een verwarde kerk en voor een onrustige en twijfelmoedig hart.

Om die reden vergelijken in Jezus' dagen de rabbijnen en Schriftgeleerden hun leer met het beeld van een steenrots. Wat voor ons uitleg behoeft, hoeft Jezus' hoorders niet verteld te worden. Zij kunnen vanuit hun directe omgeving en vanuit het Oude Testament direct de vergelijking tussen 'leer' en 'steenrots' begrijpen. Net als andere predikers in Zijn dagen maakt Jezus in deze vergelijking duidelijk dat Zijn leer met een steenrots vergeleken kan worden.

Hetzelfde geldt voor het beeld van een huis. Ook dat beeld ontleent Jezus aan het Oude Testament. Het huis symboliseert iemand leven en staat dus voor alles: voor je gezin, je werk, je dagelijks leven, etc. Kortom: wie naar Jezus' leer leeft, staat als een huis. Het is goed om even tussentijds de balans op te maken. Het verschil tussen de dwaze

en wijze bouwer zit hem dus niet in het bouwen, het huis, de inrichting van de woning, enz. Het verschil tussen de een en de ander ligt buitenshuis. De ene zoekt zijn houvast niet in iets dat buiten zijn leven ligt, de ander maakt heel zijn huis – zijn leven – afhankelijk van de steenrots buitenshuis, onder de grond. Hij bouwt vanuit het besef dat hij het niet redt wanneer niet steunt op een Ander.

Dit brengt als vanzelf bij de cruciale vraag: wat is Jezus' leer? Immers als Jezus' onderwijs een steenrots is waarop een huis ook in extreme weersomstandigheden blijft staan, dan moet Zijn leer uniek zijn. Het kan niet alleen tegen een stootje, het trotseert ook de grote watervloed.

Het antwoord op deze vraag ligt in het begin van de Bergrede opgesloten. Zijn discipelen komen en zetten zich neer om te luisteren naar Jezus' preek. Alleen horen hetzelfde Woord uit de mond van dezelfde Prediker. Jezus' opent Zijn preek met de zaligsprekingen. De eerste woorden zijn een antwoord op de vraag wat Jezus' leer is: 'Zalig zijt gij armen, want van u is het Koninkrijk Gods (vers 20).' Jezus' woord horen en doen, is komen, luisteren en armen worden en blijven. Arm, machteloos, weerloos, krachteloos, en dus totaal afhankelijk van God van Wie het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid is.

Wie zo doet wat Jezus zegt, blijft staan, ook wanneer het onvoorstelbare gebeurt, namelijk dat een watervloed huizen en levens wegspoelt. Een wijze bouwer heeft met het oog op dat onvoorstelbare besloten om Zijn hoop alleen op God te vestigen. Hij alleen, kan wil en zal instaan voor Zijn eigen werk. Dat is het Evangelie uit de mond van de grote Profeet en Leraar. Zalig wie zich zalig luistert aan Jezus' voeten. Die hoeft niets meer

te doen. Luisterend naar Jezus' woorden verstaat hij dat Jezus Christus garant staat voor Gods werk. Laat Hij het maar doen, dan komt het goed. Ook wanneer het onvoorstelbare gebeurt....

Gespreksvragen

1. De wijze en dwaze bouwer vertegenwoordigen twee soorten van mensen in de kerk, ook nu. Breng dit eens over naar uw gemeente, werkt dit verder uit en stel u zelf de vraag wie van beiden u bent.
2. Waarom vertelt Jezus deze gelijkenis aan het slot van de Bergrede?
3. De steenrots is niet Christus, maar het onderwijs van de Zaligmaker. Maakt dat verschil? Zo ja, wat is dat verschil en wat betekent dit voor u?
4. Het beeld van de slagregen wordt vaak toegepast op het laatste oordeel of het sterven van iemand; sterven betekent immers Gods ontmoeten?! Toch valt er veel voor te zeggen om het beelden van de slagregen en stormwind breder te trekken, bijvoorbeeld op beproevingen, verdrukkingen, etc.. Hoe kan ik me daarop voorbereiden, zodat mijn levenshuis blijft staan?
5. De wijze bouwer fundeert zijn huis op de steenrots. Wat betekent dit concreet voor u en hoe vertaalt u dat door naar het dagelijks leven en de persoonlijk omgang met de Heere?

Nieuws uit Veenendaal

A. Kok

We gebeurt er veel in de wereld. Denk aan het Midden-Oosten en Oekraïne. Het is best spannend. Hoe zal het allemaal aflopen? Wij weten het niet. God weet het wel. Het loopt Hem niet uit de hand. We hebben een Heiland, Die opgevaren is naar de Hemel. Hij zit aan de Rechterhand van Zijn Vader. Hij is onze Voorbidder. Wat ons zorgen geeft mogen we in Zijn Handen leggen. Dat geeft rust, ook in de tijd waarin we leven. De HEERE regeert!

Voor het verenigingsleven is het ook 'rusttijd'. De besturen zullen al zeker hebben nagedacht over het a.s. winterseizoen. We zeggen ds. D. van der Wal hartelijk dank voor zijn bijdragen voor ons blad. Hij is klaar met de behandeling van het boek Hosea. In dit nummer zijn laatste bijdrage.

In de volgende Saamwerker hoopt ds. M. J. van Keulen uit Drogeham te beginnen aan zijn schetsen over het Bijbelboek Hooglied. We zijn hem dankbaar dat het dit voor ons wil doen.

Onze nieuwe penningmeester, br. C.J. Mook, is u dankbaar voor de betalingen die hij al heeft mogen ontvangen. Willen de penningmeesters, die nog niet hebben betaald, dit nog in orde maken. De onkosten gaan immers ook door. Bij voorbaat heel hartelijk dank!

Broeders, en allen die bij u horen, in alles Gode bevolen!

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Nog even extra aandacht voor:

- De website: www.mannenbond-cgk.nl
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 3-2024: zaterdag 24 augustus 2024.
- Bondsdag: zaterdag 2 november 2024 te Ede. Noteer de datum maar vast in uw agenda. Spreker de heer L. Snoek over:
  1. Hoe wordt het geloof in je leven verdiept, ook bij het ouder worden?
  2. Hoe delen wij het geloof met anderen (in het gezin, in de opvoeding etc.).

Voor alle data geldt D.V.

Stilte in de Bijbel (1)

Ds. H. Korving

Stilte: iedereen begrijpt wat ermee wordt bedoeld. En tegelijk moet de vraag gesteld worden: hoe staat het eigenlijk met de stilte? Zeken we die op, of gaan we die uit de weg, of zeggen we dat we er geen tijd voor hebben?

Ik heb ergens gelezen dat vandaag de dag onze hersenen per dag gemiddeld 120.000 prikkels verwerken tegenover 'slechts' een 25.000 in de Middeleeuwen.

Geen wonder dat de mensen het moeilijk vinden om stil te zijn. Onze hersenen lijken nog op hol te slaan. Die prikkels kunnen we toch niet zomaar wegschuiven? De opmerking klopt wel dat als satan grip op je wil hebben, dan gaat hij zorgen dat je het druk krijgt. Hij verdrijft de stilte.

Misschien moeten we inderdaad wel meer ons bewust worden hoe belangrijk het is om de stilte op te zoeken. Om je hoofd leeg te maken, en je agenda leeg te maken. En naar een plek te gaan in de natuur, of naar een stiltecentrum om tot je zelf te kunnen inkeren voor Gods aangezicht. Ik had enkele jaren geleden een bijzondere ervaring: ik verbleef een paar dagen in de St. Adelbert-abdij van het benedictijner klooster te Egmond-aan-Zee. Wat opvalt in dat klooster is de stilte die tijdens de maaltijden in acht wordt genomen. In de gangen verplaatst men zich in stilte van de ene ruimte naar de andere. De monniken volgen al eeuwen lang een vaste orde en liturgie van de metten tot en met de completen. Bijzonder dat daar uitsluitend de Psalmen worden gereciteerd! Het is een

plaats die uitnodigt om stil te worden; er is veel tijd voor gebed, meditatie en studie. Waarom ben ik daar geweest? Omdat ik ook zo'n moeite heb om echt stil te worden, tot mezelf in te keren, de afzondering te zoeken, tijd te nemen voor persoonlijke bezinning... misschien herkent u die valkuil dat uw werk en zelfs het ambtelijke werk je zo in beslag kan nemen – en het moet duidelijk zijn dat we dan bezig zijn in geoorloofde en door God geboden zaken en taken, die nog van een andere orde zijn dan de gewone beslommeringen van het leven, die raken aan ons gezin, werk, gezindheid, financiën enz. – maar niettemin kunnen ook al die geoorloofde en van God geboden zaken alle ruimte opslokken die gewijd zou moeten zijn aan persoonlijk gebed, persoonlijk zelfonderzoek, en meditatie.

Daar heb ik de eerste voorstudie gedaan voor dit onderwerp. Waar kon ik dat beter voorbereiden dan daar in dat stiltecentrum? Daar was in de gastenbibliotheek wel een en ander te vinden over de benedictijnse traditie over stilte, maar wie schetst mijn verbazing dat ik er ook het complete commentaar op het Nieuwe Testament onder redactie van prof. dr. J. van Bruggen aantrof en zelfs het Psalmcommentaar van Johannes Calvijn. Met deze hulpmiddelen bij de hand ging ik dus welgemoed aan de slag. In stilte.

De vraag die ik mij stelde was: Welke plaats heeft de stilte in de Bijbel, en met name in de omgang tussen God en de mens vice versa?

De Bijbel spreekt op verschillende manieren over stilte.

Ik noem slechts enkele voorbeelden:

*Er kan een **doodse stilte** zijn* (Zach. 1, 11): Toen antwoordde de Man Die tussen de mirten stond: Dit zijn degenen die de HEERE uitgezonden heeft om het Land door te gaan. En zij antwoordden de Engel van de HEERE, Die tussen de mirten stond, en zeiden: Wij zijn het land doorgestaan, en zie, heel het land zit neer en is stil.

of de **stilte voor de storm van het oordeel** (Openb. 8,1): En toen het Lam het zevende zegel geopend had, kwam er een stilte in de hemel van ongeveer een halfuur.

maar ook de **stilte na de storm** (Matth. 8,26): Toen stond Hij op en bestrafte de wind en de zee, en er kwam grote stilte.

In de gelijkenis van de koninklijke bruiloft lezen we over stilte als **met stomheid geslagen zijn**: En als de koning ingegaan was, om de aanzittende gasten te overzien, zag hij aldaar een mens, niet gekleed zijnde met een bruiloftskleed; En zeide tot hem: Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende? En hij verstomde (Matth. 22,12). Hij viel stil. Het opmerkelijke feit doet zich voor dat de stilte soms door God gebruikt wordt om Zich te openbaren (Elia) maar de stilte ook door de mens gezocht wordt om tot God te mogen naderen (psalm 65: *de lofzang in stilheid tot U*).

Soms gebruikt God de stilte, maar ook weer niet altijd, want in Ex. 19 openbaart God Zich door het geluid van de ramshoorn (sjofar), en ook met donderslagen en bliksem (vgl. Hebr. 12, 18-19). Soms is er van de kant van de mens naar God toe die stilte (psalm 62: mijn ziel is

immers stil tot God; of psalm 131: ik heb mijn ziel stilgezet, tot rust en tot stilte gebracht; mijn ziel is als een gespeend kind bij zijn moeder) maar er zijn ook tal van voorbeelden dat God geloofd wordt op een passende wijze waarbij het gejuichten hemel dringt, begeleid door allerlei muziekinstrumenten: denk aan Psalm 150. Dus stilte is niet in alle situaties geboden en niet alleen stilte is goed. Ook hier geldt: er is overal een tijd voor.

Laten we allereerst eens voor onszelf nagaan wat voor associaties stilte eigenlijk oproept bij u. Dat kan namelijk heel verschillend zijn. Bij voorbeeld: na een werkdag in een oorverdovend lawaai in een fabriekshal kan de stilte als je buiten de fabriek komt *weldadig* zijn. Maar een stilte kan ook *beklemmend* zijn, onheilspellend, de stilte voor de storm, of als er een stilte valt in een gesprek: dat kan ook een *pijnlijke* stilte zijn. Anderzijds kan stilte ook *ruimte* geven voor meditatie, voor bezinning, voor verwerking, voor nadenken, voor inkeer tot zichzelf.

Kortom, het is heel erg afhankelijk van de situatie waarin een stilte valt en om welke reden er stilte valt.

Valt het niet op dat men in de regel niet van stilte houdt? Hoe dikwijls hoor je niet muziek in een winkel, er is bijna geen bouwplaats te vinden waar niet een radio staat te schetteren. Doorgaans ontwijkt de mens de stilte en dat heeft een reden. Want juist de stilte dwingt tot zelfreflectie. De stilte is confronterend. *De stilte zet ons stil*. En wij moeten stil gezet worden, willen we niet als blinde paarden voortrollen in dit leven tot we er dood bij neervallen, zonder ooit beeft te hebben wie we zijn en waarvoor we op deze wereld zijn. Daarom goed te luisteren naar het Bijbels getuigenis.

Allereerst denken we aan de psalmen 62 en 65.

In Psalm 62 wordt tweemaal melding gemaakt van de stilte, nl vs 1 mijn ziel is stil, maar ook vs 6 zwijg, wees stil. Calvijn schrijft hierbij: 'Wij weten dat het gemoed der gelovigen nooit zo rustig en vredig is, of zij kunnen toch dikwijls door allerlei gedachten in hun binnenste bewogen en ontroerd worden. Het is waar: zij begeren het Woord Gods te ontvangen en er kalm en vreedzaam gehoor aan te verlenen, maar toch blijven er nog vele sterke hartstochten in hen over, die door haar gedruis en rumoer de stilte verstoren des geloofs en der lijdzaamheid. Hierdoor ontstaan dan heftige gemoedsbewegingen in de mensen en zo komen ze door hun ongeduld van de ene kant in opstand tegen God, terwijl zij van de andere kant zich veel verdriet en grote onrust van ziel bezorgen. (...) Omdat satan dus heftige hartstochten had opgewekt en hem tot verbijstering had vervoerd, besluit hij, daar hij zichzelf bestraft, dat hij behoort te zwijgen, waarmee hij bedoelt dat hij zijn kruis *geduldig en met een vreedzaam gemoed behoort te dragen*; want dit wordt gesteld tegenover de onrust, door welke wij tegen God in opstand komen.

Kortom, die stilte, en die manier van zwijgen waarvan hij hier spreekt, is niets anders dan de vredige ootmoed, als de gelovigen stilstaan, steunen en zich gronden op Gods beloften, plaats geven aan Zijn Woord, gehoorzaam zijn aan Zijn geboden en alle onstuimige hartstochten in zichzelf bedwingen.'

De psalm spreekt van een stil vertrouwen. Immers is mijn ziel stil tot God; zeker, mijn ziel is stil voor God. David komt tot een belijdenis en je hoort bijna de opluchting

in zijn woorden doorklinken. Hij is stil geworden, stilgezet en zo –in die stilte – kan hij belijden: van Hem is mijn heil, maar dit kan hij belijden omdat hij het nu ook zo ervaart. In de stilte. God is mijn heil.

Wij kunnen soms snakken naar de blijken van Gods gunst in ons leven, naar de bevestiging van Zijn genade die we eerder meenden geproefd te hebben, en het verlangen is geworden: och wierd ik derwaarts weer geleid; ja wij kunnen zelfs een beetje over God beginnen te klagen, al was het maar in onze gedachten: hoe lang, Heere, laat U mij wachten... maar dan is de vraag op zijn plaats of wij misschien zelf – met al onze drukte en belangrijkheid - er de oorzaak van zijn dat we Zijn stem niet horen. Omdat we zelf verwaarloosd hebben *stil te staan* bij Zijn beloften, ons te gronden op Zijn beloften, omdat wij zelf geen echte substantiële regelmatige plaats geven aan Gods Woord, of omdat wij op enig vlak van ons persoonlijke leven of zelfs in de ambtelijke dienst niet langer gehoorzaam zijn aan Zijn geboden en wij bijvoorbeeld onstuimige hartstochten een plek hebben gegeven in plaats van bedwongen. Het is maar een vraag. Pas als mijn ziel stil is tot God, kan ik zeggen: van Hem is mijn heil. En dat kan ik dan zeggen omdat ik het ook weer mag beleven.

Een zegen dus, deze stilte. *Hoe kom ik daar?*

U kunt antwoorden: je moet *stilgezet worden*. Ja u hebt helemaal gelijk, ik moet stilgezet worden, door God. Het is Zijn werk. Maar u mag en moet het ook zoeken. Want dat God het werkt mag nooit als een excuus dienen om nog even door te gaan op de weg van de verachtering in de genade. Want dan hebt u het niet begrepen, en maakt u met een vroom argument uw leven nog goddelozer dan het al is.

Nee, stilgezet worden – die uitdrukking mag de duivel niet in de kaart spelen. Het wil juist hoop geven. Omdat God het moet doen – en Hij doet het – is er hoop, ook voor u. Hij moet het doen, nog Bijbels is het om te zeggen: Hij wil het doen, Hij kan het doen, Hij zal het doen, volkomen uitkomst geven. Hij doet het! Metterdaad. In antwoord op het gebed, in de weg van de middelen.

De Dordtse Leerregels wijzen daar zo prachtig op, dat we het gebruik van de middelen moeten waarnemen willen we komen tot meer zekerheid en licht in ons hart (DL I,16).

Zij die het levend geloof in Christus of het vaste vertrouwen van het hart, de vrede van het geweten, de beoefening van de kinderlijke gehoorzaamheid, het roemen in God door Christus nog niet krachtig in zich voelen, en toch de middelen gebruiken waardoor God beloofd heeft deze dingen in ons te werken, moeten niet mismoedig worden, wanneer zij van de verwerping horen spreken, noch zichzelf onder de verworpenen rekenen, maar de middelen vlijtig blijven gebruiken, vurig verlangen naar de tijd van overvloediger genade en die met eerbied en ootmoed verwachten.

De Heere Zelf wekt ons dus op om tot die stilte te komen. En Hij voegt daar Zijn beloften bij: In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn.

In een volgend artikel willen we stilstaan bij psalm 65 en de geschiedenis van Elia.

Stilte in de Bijbel (2)

Stilheid en vertrouwen zijn twee woorden voor dezelfde zaak, twee kanten van hetzelfde geloof in beoefening. Een stille en zachtmoedige geest wordt in de Bijbel een kenmerk van de genade genoemd, een vrucht van de Geest.

Daarom kan ook de lofzang in stilheid tot God zijn, **psalm 65**. Stil ontzag, zegt de berijming, en zo is het ook. Stille aanbidding, zou je het ook kunnen noemen. Stille verwondering over Gods goedheid – en hoe die goedheid Gods gestalte heeft aangenomen, daarvan zingt psalm 65 ook. Want het gaat over verzoening: onze ongerechtigheden die de overhand over ons hadden, die verzoent de Heere. De gedachten aan onze vele ongerechtigheden, ongerechte dingen, dus maak er ook maar heel concrete dingen van, die gedachte daaraan kan ons verschrikken en verlammen en verhinderen in het gebed. Maar zegt Calvijn, David heeft het geneesmiddel bij de hand: dat is de verzoening. ‘Overigens zien wij dat hij het geneesmiddel bij de hand heeft, omdat hij daartegenover overwogen heeft dat het de bijzondere eigenschap van God is de zonde te vergeven.’ Wat een God! Is Hij het niet waard om gediend te worden? Zou je er geen zin in krijgen? Lukt het niet uit om aan Hem geloften te doen: zoals ik zal U hartelijk liefhebben, Heere mijn sterkte? Verzoening is bedekken. Er gaat bloed overheen.

Wie denkt hier niet aan Christus in psalm 65? Dat bloed spreekt van de gehoorzaamheid van Christus voor de Zijnen tot in de dood. En als God dat bloed ziet, dan gaat de verderfengel voorbij. Als onze ongerechtigheden bedekt zijn met dat bloed, dat ziet God geen ongerechtigheid meer,

maar dan ziet Hij de volmaakte gehoorzaamheid van Iemand anders die geschonken wordt aan degene die het van Hem verwacht. Christus: In Zijn handen ligt ook de sleutel voor de verhooring van ons gebed. U hoort het gebed, om Wie anders dan om Jezus' wil? Tot U zal alle vlees komen – hoe anders dan in Jezus' naam? En wat is het een bijzondere en onverdiende weldaad – niet alleen om in het persoonlijke geloof de Heere te belijden en uw geloften te betalen, maar om nu ook geroepen te worden tot Zijn dienst. Welke taak hebt u gekregen in Gods kerk en Koninkrijk? Bent u lid van een vereniging, van een commissie van beheer, of hebt u een taak als organist, leider van de zondagsschool, bent u dienstbaar in de techniek? Of als ouderling of diaken? Vs. 5 zegt: welzalig wie U verkiest en doet naderen om te wonen in Uw voorhoven.

Dat ziet op priesters en Levieten die dienst deden in Gods heiligdom. Is dat niet om stil van te worden. Ja eerst het ene: dat er uit genade om Christus wil zelfs voor uw zonden bij God vergeving is op basis van de verzoening, om Jezus, wil. Maar dan ook dat andere: om in de dienst van deze God te mogen staan, in de gemeente, om die te dienen, ambtelijk of niet – ambtelijk; maar in alle gevallen geldt: zie toe op uzelf en op de gehele kudde. Want u kunt uw zorg voor de kudde Gods op de zondagsschool, de vereniging, in het ambt of waar dan ook niet op een goede, waardige, geestelijke en respect afdwingende wijze vervullen, als u niet toeziet op uzelf, op uw persoonlijke verhouding tot de Heere, op uw gebedsleven, op de omgang met God en de heiliging van het leven. Kortom, als u uw stille tijd niet bewaakt; als wij zelf de stilte zijn kwijtgeraakt, de stilte van de binnenkamer, als de verwondering is weggebed, zodat er ook al in tijden geen lofzang

meer in stilte tot God werd opgezonden vanuit ons hart.

Kortom, stil worden voor God is profijtelijk voor het persoonlijke leven en vervolgens onmisbaar voor de vervulling van de dienst des Heeren, op welke manier u die ook mag vervullen.

God Zelf bemint de stilte. Dat zien we in de geschiedenis van de profeet Elia. Aan Elia openbaart Hij Zich in de stilte. Dat is opmerkelijk. Allereerst zou ik willen wijzen op de geschiedenis van Elia op de Karmel (1 Kon. 18). Daar ziet u het contrast tussen de heidense manier van het aanroepen van hun god Baal, die zij met veel vertoon van godsdienstig gedoe de naam van hun god aan, ze sprongen tegen het altaar, ze sneden zich met priemen, allen om hun god te bewegen.... Elia daagt hen uit, en drijft een beetje de spot met ze, roep luider, maak nog meer kabaal, doe nog een schepje bovenop, wie weet wordt hij dan wakker; en ze doen het ook nog...!, tot ze dansend en springend in trance raakten en het bloed over hun lichaam stroomde... maar er was geen stem en geen antwoord. De Baaldienaars maakten *een hoop herrie, maar er volgde een pijnlijke stilte*, een doodse stilte, want een dode afgod kan nu eenmaal niet spreken.

Maar hoe anders, hoe krachtig, hoe eenvoudig het gebed van Elia. Geen gehuil, geen gedans, geen gespring, geen zelfkastijding ... dat was allemaal niet nodig. Waarom niet? Omdat deze God, de God van Abraham, Izak en Jacob, de God en Vader van de Heere Jezus Christus niet bewogen hoeft te worden. Hij is al bewogen in Zichzelf! en Hij gedenkt aan Zijn verbond. Als iemand de decibellen had kunnen meten die geproduceerd werden door de 450 baalpriesters samen en daarte-

genover het gebed van Elia alleen, dan ziet u het verschil. Dan past bij de heidense vorm: *lawaaï* en bij de Bijbelse vorm: *stilte*, rust en eerbied. Misschien kunnen wij daar ook iets mee in relatie tot onze eigen erediensten.

Maar dan 1 Kon. 19. Gesterkt door de goddelijke gaven van brood en water, hem door de hemel aangereikt, volbracht hij de tocht naar de Horeb waar de Heere aan hem verscheen. Elia stond in een grot en de Heere kwam voorbij. Maar hij was niet in de sterke wind, die de bergen spleten en de rotsen in stukken bracht – wat een lawaaï zal dat ook teweeggebracht hebben!- ; de Heere was niet in de aardbeving die vervolgens plaatsvond, en opnieuw is dit een verschijnsel dat je moeilijk geluidsarm kunt noemen; op de aardbeving volgt een knetterend vuur, maar ook daarin was de Heere niet. Maar na het vuur was er het suizen van een zachte stilte.

Ditmaal openbaart de Heere Zich in die stilte. Een zachte stem, staat er eigenlijk. En die stem gaat spreken in vs 13: wat doet u hier Elia? Antwoord: Ach Heere, het is een hopeloze toestand met de kerk. Uw volk heeft Uw verbond verlaten, de altaren omgeworpen en de profeten gedood. Ik ben alleen overgebleven.

Ach Elia, heb je dan niet met God gerekend? Ga, keer terug, terug naar je roeping, terug naar je gemeente, terug naar de plek waar ik je heb gesteld. En Elia krijgt de opdracht om een koning te zalven een profeet. Gods werk gaat door. En bovendien: Ik zal er in Israel 7000 overlaten die de knieën niet gebogen hebben voor de Baal en zijn mond niet hebben gekust.

Misschien heb je deze stilte nodig om nog eens goed na te rekenen hoe het zit in de

kerk. Want daar geldt niet de macht van het getal. Niet het vele, niet het sterke, niet het edele en niet het aanzienlijke heeft God uitverkoren, maar hetgeen niets is, om hetgeen iets is te beschamen. Het gaat goed met de kerk, Elia: 7000 – dat is het getal dat God voor Zich ziet. Het heilige getal en het getal van de volheid, de volmaaktheid; 7000 : dat is de kerk in haar volmaakte en heerlijke gedaante. De kerk zoals God haar ziet. Wij kijken er zo anders tegenaan: wij zien de kerk in haar gebrokenheid, onvolkomenheid, verdeeldheid en zwakheid. En dat moeten we ook onder ogen zien, maar toch: verlies het niet uit het oog dat God het getal van 7000 ziet. Laat geen al te kleinmenselijke berekening los op de toestand van de kerk.

Word stil en leer de hemelse rekenkunde. De Heere staat er Zelf voor in dat de Kerk tot groei en bloei zal komen en haar volmaaktheid zal bereiken. En zo gaat het werk voort in deze gebroken wereld en ondanks de vele gebreken van de kerk op aarde. Gods werk gaat door, het gaat naar de komst van de hoogste Profeet, de eeuwige Koning, de grote Hogepriester; en het evangelie gaat nog voort om alle uitverkorenen toe te brengen, tot het getal vd 7000 helemaal vol is; er zal er niet één gemist worden. Zult u er ook bij zijn?

Dus laat moedeloosheid je niet verlammen en laat het rekenen maar aan de hemel over.

Het gaat goed met de kerk, want de Heere regeert, Christus leeft, de Geest is uitgestort, het evangelie volbrengt zijn loop. God gaat stilletjes Zijn gang. Ook in 2024. Is dat niet Om stil van te worden. Brengt het niet tot Stille aanbidding?

Ja dan klimt de lofzang uit Sions zalen tot U met stil ontzag...

De waarde van de rustdag

Br. Vlijm

Dit is het thema van de district avond van 19 februari 2024 voor de mannenverenigingen van het district NW-Veluwe waarbij ook anderen uitgenodigd zijn in de Dorpskerk te Nunspeet.

De spreker ds. H. Korving benoemt de zondag, onze rustdag, de beste dag van de week, waarop we als gemeente samen mogen komen, de gebeden gedaan worden, de Bijbel opengaat. Deze rustdag staat onder druk van buitenaf en ook door theologische denkbepelden. Hierbij komt ook ter sprake waarom de zondag i.p.v. zaterdag, dat is toch de sabbatdag. Deze gedachte leeft veel in evangelische kringen.

We spreken over twee paradijsbloemen die overgebleven zijn: 1) het huwelijk, 2) de rustdag. Laten we deze bloemen koesteren die God ons in Zijn wijsheid gegeven heeft. We mogen terug naar de schepping voor het begin van de rustdag. God schiep op de zesde dag de mens, daarna de rustdag, de dag waarop God zich verlustigde van het werk van Zijn handen. God verkwikt zich op deze dag. Deze dag is gegeven om te genieten van Gods werk. Deze dag heeft God gezegend en geheiligd (apart gezet). Zoals God zich verlustigt, mag de mens zich verlustigen in zijn God. Het is de opmaat voor zijn hele leven. Ook na de zondeval geeft God Zijn bedoeling met de rustdag niet op.

Over hoe de aartsvaders met de sabbatsheiliging omgingen, lezen we niet veel in de Bijbel. Wel heeft het getal 7 een steeds

terugkerende betekenis. Bij de uittocht uit Egypte komt de sabbatsheiliging nadrukkelijk aan de orde, wanneer er manna in de woestijn ingezameld wordt. Hierbij verbiedt God dat dit op de zevende dag ingezameld wordt: de sabbatdag. Ook in de wetgeving in Exodus 20 heeft de sabbatdag als rustdag een plek door God ingevuld gekregen.

In Ezechiël geeft de HEERE aan dat de sabbat is gegeven als teken tussen God en de mens, zodat zij weten dat Hij de HEERE is die hen heiligt. Het is een ereteken door God geschonken, ter onderscheiding van anderen en van Zijn trouw. Een dag om aan de relatie met God te werken. Houd deze dag vrij in je agenda!

Samenvattend in het Oude Testament: de sabbat is door God gegeven, in de wet verankerd en teken van het verbond. Ook in het Nieuwe Testament is er sprake van de rustdag. We zien dat in de Heere Jezus de ceremoniële wetten vervuld worden, dat is tot zijn doel gekomen, niet afgeschaft. Artikel 25 van de NGB geeft dit kort en heel kernachtig weer. Zo is de rustdag in essentie gebleven en in vorm veranderd. Het is heel leerzaam te zien hoe de Heere Jezus met de sabbat omging. Dit verklaart ook de genezingen op de sabbat, het plukken van de aren enz., hetgeen door de wetgeleerden en farizeeën afgekeurd werd. De Heere Jezus geeft als reactie hierop hoe de waarde van de rustdag tot zijn recht komt op de wijze waarop Hij Zijn zegeningen uitdeelt. Het is de dag van Gods verlossing. Jezus zegt:

“Ik zal u rust geven”. Dit wordt gegeven door Zijn volbracht werk. Zie hiervoor Matth. 11: 27 ev.

Het probleem van de farizeeën was dat zij de Messias niet erkenden en daarom Zijn daden afkeurden. Echter: meer dan de Tempel is hier, meer dan Jona is hier, meer dan Salomo is hier! Jezus zegt: “Want de Zoon des mensen is Heere, ook van de sabbat” (Matth. 12:8). Het nieuwe is meer dan het oude, door de vervulling van Christus’ werk. Christus heeft na het volbrachte werk op Goede Vrijdag op de zevende dag gerust in het graf. Toen was alles volbracht wat nodig was en kon Christus melden aan Zijn Vader dat het werk klaar was.

Een nieuwe tijd breekt aan bij de opstanding van Christus op de eerste dag van de week. Vanaf dat moment ziet de wereld er anders uit. Er is een tijdperk afgesloten en nu breekt de eerste dag aan van een nieuwe tijd. Hier ligt het scharnierpunt van het Oude- en Nieuwe Testament. Hetgeen als met een zwaluwstaartverbinding aan elkaar verbonden zit. De sabbat is tot zijn doel gekomen, er gaat een Licht stralen zoals nooit eerder verschenen. Het is te vergelijken met de schepping. De ware rust, de verlossing en zaligheid is door Hem verworven. Het is een nieuwe schepping, het is een update; een nieuwe stand van zaken om beter te kunnen functioneren.

Op deze eerste dag van de week verschijnt Jezus aan Zijn discipelen, een week daarna op de eerste dag verschijnt Hij opnieuw om Zijn vrede uit te delen. Daarom kwamen de discipelen en met hen anderen telkens op de eerste dag van de week samen. Zo lezen we ook dat de eerste christenen o.a. in Troas op de eerste dag

van de week samenkwamen voor de prediking, het breken van het brood (avondmaal) en het gebed en later ook voor de collecte (in Korinthe en anderen).

In Openbaring 1:10 verschijnt de Heere aan Johannes op de dag des Heeren. Gezien het Griekse woord dat hier gebruikt wordt, moet gedacht worden aan de samenkomst dag, de rustdag, de eerste dag van de week. Aan het eind van de 1^e eeuw wordt de eerste dag van de week genoemd als samenkomst dag voor de christenen. Dit gebeurt op gezag van en met medewerking van de apostelen. De apostelen leiden hun gezag hiervoor af van Christus. Dit spoor zien we verder in de geschiedenis. Dank God voor de rustdag, laat het een dag van vreugde zijn! De zegen van een telkens terugkerende dag die doet denken aan de voltooide schepping, aan het volbrachte verlossingswerk en de belofte bevat van een heerlijke toekomst. Christus is hierin de grote rustaanbrenger voor Zijn volk.

Tijdens de vragen beantwoording werd verwezen naar het vierde gebod; hier wordt gesproken over de sabbat. In de beantwoording wordt aangegeven dat het hier om een oudtestamentische tekst gaat die wij niet hoeven aan te passen. In Zondag 38 van de Catechismus wordt de sabbat dan ook de rustdag genoemd “waarop ik trouw naar Gods gemeente kom om Gods Woord te horen, om de sacramenten te gebruiken, God de Heere openlijk aan te roepen en de armen bij te staan”. Vervolgens dat ik al de andere dagen van de week afstand doe van mijn boze werken. De rustdag, hier genoemd, is voor ons de eerste dag van de week: de zondag.

Op de vraag hoe het werken op zondag

zich verhoudt met het werken op de sabbat antwoordt ds. Korving dat de zegen van de rustdag ons behoedt voor doordraven. Het zet een rustpunt in. We zijn geen slaven, wij zijn kinderen van God. Wij hebben Gods gebod nodig om bewaard te blijven voor het kwade. We zijn door Hem apart gezet. Het is een nieuwe gehoorzaamheid die wij ontvangen en waarop wij mogen genieten van Zijn rijke zegen.

Op de vraag of we de Bijbelse grond voor de rustdag niet wat uit het oog verloren zijn, wordt geantwoord dat als dat zo is, het vanavond weer opgehelderd is. Deze dag mag een bijzondere dag zijn ook in het gezin. Dan is de taart bij de koffie mogelijk wel belangrijk om het een feestelijke dag te doen zijn in het gezin. Laat het een feestelijke dag zijn! Het is een heilige dag, de hele dag. Het ontspannende element, familiebezoek etc. mag niet ten koste gaan van het heiligen van de rustdag. Het samenkomen als gemeente staat voorop. Dit geldt voor de eerste én ook de tweede dienst.

Boekbespreking

Als christen in de frontlinie, *door ds. W.J. C. van Blijderveen*

Paulus heeft aan het slot van Efeze 6 wat weg van een officier die zijn soldaten bevelen geeft: Kom op! Wees sterk! Trek je wapenrusting aan! Je moet standhouden! Je proeft in zijn woorden een geweldige spanning, de ernst van de strijd die gestreden wordt. Het is erop of eronder.

Christenen staan in het leven van elke dag in de frontlinie. We hebben een strijd te voeren, een geestelijke strijd. Er zijn jongeren en ouderen die worstelen met de vraag: hoe kan ik staande blijven in die geestelijke strijd? Wat een zegen is het dat de Heere ons in Zijn Woord onderwijs geeft op onze vragen. De apostel Paulus laat in Efeze 6 op een heldere manier zien waartegen we moeten strijden en hoe we staande kunnen blijven.

De bijbelstudies in dit boek zijn voorzien van gepreksvragen. Heel geschikt om te gebruiken op bijbelkringen en verenigingen. Ds. Van Blijderveen is predikant binnen de Hersteld |Hervormde Kerk.

A. Kok

Mannenvereniging "Schrift en Belijdenis" van de CGK in Ede

Onze vereniging is opgericht in 1947 op 31 mei. In deze beginperiode waren er ongeveer 14 broeders bij elkaar. In de loop der jaren is het aantal redelijk gelijk gebleven en schommelt het momenteel rond de 10 broeders die bij elkaar komen. De naam van onze vereniging is "Schrift en Belijdenis". Om de twee weken komen we bij elkaar in ons kerkgebouw.

Vanaf het begin is er afgesproken om op de avonden onderwerpen te behandelen uit Gods Woord, uit de Belijdenisgeschriften en af en toe een onderwerp van een vrije keuze. De meeste onderwerpen komen uit de Saamwerker, maar ook de Wekker wordt veelvuldig gebruikt voor onderwerpen. De broeders zijn gewoon

om hierbij vaak nog een korte of wat langere inleiding over het onderwerp te maken. In de loop der jaren zijn er zo dus al vele inleidingen gemaakt waarbij met name de inleidende broeder intensief met het onderwerp bezig is geweest. In het afgelopen seizoen zijn we bezig geweest met de Zendingsreizen van Paulus en het Bijbelboek Hosea.

Gedurende het seizoen hebben we verschillende samenkomsten met andere verenigingen. Met zowel de Vrouwen-BijbelKring van onze gemeente, een mannenvereniging van de plaatselijke Hervormde Kerk als met de broeders vanuit Veenendaal-Pniël houden we één keer per seizoen een gezamenlijke avond.

Dit zijn zeer mooie avonden waarbij we elkaar mogen ontmoeten en een gedeelte uit Gods Woord met elkaar mogen bespreken. Het is goed om dit te doen en zo ook met elkaar Gods Woord te bestuderen.

Ook wordt ieder jaar in ons kerkgebouw de Mannenbondsdag gehouden. Een mooie dag waar we met vreugde naar uitzien. Wel vaak een drukke dag met alle organisatie er om heen, maar we zetten ons er graag voor in en vinden het fijn om verschillende broeders weer te ontmoeten. Ook dit jaar zal de Bondsdag weer in Ede gehouden worden en we zien er naar uit om velen van u op deze dag weer te zien.

Sprekers themadagen 2024

Thema: Blijf bij Jezus!
Over geestelijke groei in
de genade

ZATERDAG 5 OKTOBER 2024

Sprekers: ds. J. van Walsem (CGK Leerdam) en ds. H.A. Neervoort (PKN Nieuwe Tonge en Herkingen)

Locatie: Immanuëlkapel, Ridderkerk – Oostendam

ZATERDAG 12 OKTOBER 2024

Sprekers: Ds. A.M. van Mourik (PKN Emst) en ds. W.A. Capellen (CGK Urk)

Locatie: Gebouw Maranatha, Veenendaal

